

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ ΠΑΙΔΙΩΝ.

ΥΠΑΡΧΕΙ ηλικία τις, καθ' ἣν τὰ πάντα προσ-
μειδιῶσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐδὲν νέφος ἐπι-
σκιάζει τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ ἀδιαφορῶν περὶ
παντὸς ἄλλου, εἰς ἓν καὶ μόνον αὐτὸς ἀποβλέπει,
τὴν τέρψιν καὶ τὴν θυμηδίαν. Ἡ ηλικία αὕτη
εἶναι ἡ παιδική. Πόσον ταχύπους, πόσον εὐκαμ-
πτος εἶναι ὁ παῖς, πόσον ἀνήσυχος· ὁ νοῦς του
εἰς ἓν καὶ μόνον περιστρέφεται, τὴν παιδίαν,
αἱ χεῖρές του, οἱ πόδες του δὲν ἔχουσιν ἡσυ-
χίαν, θέλει νὰ τρέξῃ, νὰ παίξῃ, νὰ διασκεδάσῃ.
Ὡς ηλικία εὐτυχής, πόσον ταχέως παρέρχεται,
πόσον οἱ ἐν σοὶ διατελοῦντες δὲν ἐκτιμῶσι τὴν
ἀξίαν σου! Τότε μόνον σου ἀναμνησκονται, ὅταν
εἰσελθόντες εἰς τὰ πελάγη τοῦ πολυκυμάντου τού-
του βίου, προσκρούωσι τῇδε κἀκεῖσε εἰς τοὺς
ὕφάλους αὐτοῦ· ἀλλ' εἰς μάτην πλέον, οἱ χρόνοι
τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας ἀνεπιστρέπτει πα-
ρηλθόν καὶ αἱ ἀναμνήσεις ἐπαυξάνουσι τὸν
πόνον . . .

Καὶ μὴ νομίσης, φίλτατε ἀναγνώστα, ὅτι ἐ-
πιθυμῶ νὰ ψαύσω τὰς πληγὰς σου, οὐδ', ἔτι προσ-
φιλεστέρα ἀναγνώστρια, νὰ σοὺ ἐπαναφέρω εἰς τὴν
μνήμην, νῦν ὅτε ὁ ἔρως ἴσως, ἡ ζηλοτυπία, ἡ ἀ-
πελπισία ἢ ἄλλα παραπλήσια αἰσθήματα σοὺ κατα-
βιβρώσκουσι τὴν καρδίαν, τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην
ἡλικίαν, καθ' ἣν ἐν ἀθωότητι παίζουσα μὲ τὰ
μικρὰ νανία σου (κουκλες) διήνυσεν βίον τερπνὸν καὶ
ἀτάραχον. Μακρὰν ἐμοῦ ὁ βέβηλος οὗτος στο-
χασμός! Θέλω μόνον ἀναφέρειν τὰς ἐν χρήσει
παρὰ τοῖς ἀρχαίοις παιδιάς, ἐκ διαφόρων συγγρα-
φῶν συλλεχθείσας, ἐν μόνον παρὰ σοῦ, φίλτατε
ἀναγνώστα, μενιδίωμα ἐξαιτούμενος, ἓνα δὲ βύθιον
στεναγμὸν μετὰ βλέμματος ἱλαροῦ καὶ παρὰ σοῦ.
ὦ γλαυκῶπις μου φίλη.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες θεώρησαν αἰετοπερὶ τὴν γυ-
μναστικὴν ὡς ἀχώριστον σύντροφον τῆς σωμα-
τικῆς εὐεξίας· δι' ὅπερ καὶ Γυμνάσια εἶχον, καὶ
διάφορα εἶδη ἀγώνων καὶ παιδιῶν συνεστήσαντο·
καὶ περὶ μὲν τῶν ἀγώνων οὐδόλως πρόκειται
ἐνταῦθα, διότι πολλοὶ πολλὰ λόγον ἐποίησαν·
ἀλλὰ περὶ τῶν παιδιῶν θέλομεν εἰπεῖ, ἀλφαβη-
τικῶς αὐτὰς κατατάσσοντες καὶ παρατηροῦντες,
ὅταν σχέσιν ἔχουσιν ἐκεῖναι πρὸς τὰς παρ' ἡμῖν
συνήθεις. Δὲν νομίζομεν δὲ ἐκτὸς τοῦ προκειμένου

νὰ εἰπώμεν ὅτι καὶ τὶς γραμματικὸς Ῥωμαῖος,
Τράγκυλλος Σουητίνος ἔγραψε βιβλίον ἐν περὶ τῶν
παρ' Ἕλλησι παιδιῶν, ὅπερ ὁμῶς ἀπώλετο καὶ
μόνον ἐκ τοῦ Σουῖδα καὶ τοῦ Τζέτζου γνωρίζεται
ἡμῖν.

Πρῶτον εἶδος παιδιᾶς θέλομεν ἀναφέρειν τὴν
Ἀγκοτύλην, ἣν ἕτεροι *Ἐγκοτύλην* λέγουσι· ταύ-
την δὲ, κατὰ Πολυδεύκην, καὶ *Ἰππάδα* καὶ *Κυβου-
στίδα* ὠνόμαζον. Ἐπαίξετο δὲ πάντοτε ἀπὸ δύο
παίδας οὕτως· εἰς αὐτῶν φέρων τὰς χεῖρας πρὸς
τὰ ὀπισθεν, συνέπλεκε τοὺς δακτύλους· ὁ δὲ ἕ-
τερος, ἐνθεὶς τὸ γόνυ εἰς τὰς χεῖρας ἐκείνου, καὶ
ἀναλαβὼν τοιοῦτοτρόπως ἑαυτὸν, ἐφέρετο μέχρις
ὠρισμένου τινος μέρους, κρατῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς
τοῦ φέροντος· εἴτα δ' ἐναλλάξ ὁ ἑποχὸς καταβαί-
νων, ἔφερε τὸν ἕτερον καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐνίοτε
δὲ οἱ ἡττηθέντες εἰς ἄλλας παιδιὰς ὑπεχρεοῦντο
νὰ φέρωσι τοιοῦτοτρόπως τοὺς νικήσαντας μέχρι
τινὸς ἀποστάσεως.

Ἀρχίαλος ὁ καὶ *Ἀχιλλεύς*, καλούμενος· ὁποῖου
εἶδους παιδιὰ ἦν αὕτη ἀγνοοῦμεν, διότι ὁ Βαλ-
σαμών, παρ' ᾧ καὶ μόνῃ εὐρηται, μόνον τὸ ὄνομα
αὐτῆς ἀναφέρει. «Ἔοικε δὲ διὰ τὰ τῶν τοιούτων
κανόνων ἐπιτίμια ἐπινοηθῆναι τὰ βασιλικὰ παί-
γνιζ, τὸν Κοντοπακίτην δηλαδὴ, τὸν Μάρωνα, τὸν
Ἀρχίαλον».

Ἀρχόρη. Τὸ ὄνομα τῆς παιδιᾶς ταύτης δὲν
ἔχει καλῶς εἰς τὰ ὦτα, ἀλλὰ καὶ αὕτη καθ'
ἑαυτὴν ἡ παιδιὰ ἦν βάρβαρος καὶ παρὰ τοῖς Θραξίν
ιδίως ἐν χρήσει. Ἐπαίξετο δὲ, ὡς βεβαίως ὁ Ἀθή-
ναιος ἐν συμποσίοις καὶ διὰ λαχνοῦ οὕτως· ἕκ-
τινος ὕψους ἡρτᾶτο βρόχος στρογγύλος, κάτωθεν
δ' αὐτοῦ ἐτίθετο λίθος τις, ἐφ' ᾧ ἀνέβαιναν ὁ
λαχὼν κρατῶν δρεπάνιον καλῶς ἡκανισμένον καὶ
ἔθετε τὸν βρόχον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. Ταύ-
τοχρόνως ἕτερός τις ὥθει βιαίως τὸν λίθον, ὥστε
ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος ἔμενε κρεμασμένος· καὶ ἂν μὲν
ἐπρόφθανε διὰ τοῦ δρεπανίου νὰ κόψῃ τὸν βρόχον,
καλῶς· ἄλλως ἀπεπνίγετο, τῶν παρεστώτων γε-
λόντων ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἐκείνου. Παιδιὰ τῷ ὄντι
ἀξιοζήλευτος!

Ἀίρη, ἥς τὸ ὄνομα παρὰ Σουῖδα μόνῃ ὡς παι-
διᾶς ἀναφέρεται.

Ἀκρητίριδα, ἣν οἱ παίζοντες ἡμιλλῶντο πρὸς
ἀλλήλους· τίς μᾶλλον τῶν ἄλλων νὰ διατηρηθῇ
ἐπὶ περισσότερον χρόνον ἀκίνητος.

Ἀνακρουσία, παιδιὰ τις, παρ' Ἡσυχίῳ, ἐπὶ τῆς
σφαίρας

Ἀποδιδρασκίδα. Αὕτη ὁμοίαζε πρὸς τὴν παρ'

ἡμῖν τυφλομίαν. Παῖς τις ἐκάθητο ἐν τῷ μέσῳ, κλειών τοὺς ὀφθαλμοὺς, τῶν λοιπῶν ἀποδιδρασκόντων· ἔπειτα ἐγειρόμενος, ἐτρέπετο πρὸς εὐρεσιν τῶν ἀποδράντων, οἵτινες ὤφειλον νὰ φθάσωσι καταδιωκόμενοι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνου.

Ἀπόρραξις, παιζομένη διὰ σφαίρας «*Ἡ δὲ ἀπόρραξις*, λέγει ὁ Πολυδεύκης, ἔδει τὴν σφαῖραν εὐτόνως πρὸς τὸ ἔδαφος ῥήξαντα, ὑποδεξάμενον τὸ πῆδημα τῆς σφαίρας τῇ χειρὶ, πάλιν ἀντιπέμψαι, καὶ τὸ πλῆθος τῶν πηδημάτων ἡριμεῖτο.»

Ἀρτιάειν, τὰ παρ' ἡμῖν *monà* ἢ *ζυγά*, ἅτινα ἐπαίζοντο διὰ κυάμων, ἀμυγδάλων, καρύων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀργυρίου.

Ἀσκολιασμός, ὅστις κυρίως, κατὰ τὸν Σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐπαίζετο εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ Διονύσου, τὴν καλουμένην Ἀσכולία, οὕτω πληροῦντες ἀσκὸν οἴνου, ἔθετον αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, καὶ ὁ πηδήσας αὐτὸν ἐνὶ ποδὶ, ἐλάμβανεν ἄθλον τὸν οἶνον. Ἐνίοτε ὁμοῦς ὁ ἀσκὸς ἦν κενὸς καὶ ἄερι πεφυσημένος, ὥστε οἱ προσπαθοῦντες νὰ τὸν πηδήσωσι, συνεχῶς ἐπιπτον καὶ ὑπεκρίνον τὸν γέλωτα τοῖς θεωμένοις.

Ἀστραγαλισμός. Ἡ παιδιὰ αὕτη ἐπαίζετο διὰ τριάκοντα καὶ πέντε ἀστραγάλων, ὧν αἱ μὲν ἦσαν Θεῶν ἐπώνυμοι, αἱ δὲ ἡρώων, αἱ δὲ ἐνδόξων ἀνδρῶν, αἱ δὲ ἐταιρίδων, αἱ δὲ ἀπὸ τινων συμβεβηκότων κατὰ τιμὴν ἢ χλευσίν. Οὕτω μία ἐκαλεῖτο *Βερερίχης πλόκαμος*, ἑτέρα *Δαρείος*, ἑτέρα *Γραῦς*, *Εὐριπίδης*, *Δικέντρων*, *Στησίχορος*, *Ἀλέξανδρος*, *Ἀντίγονος*, *Κῶος* καὶ *Χῖος*, ἥτις ἐδύνατο ἔν.

Ἀφεντίνδα. Σχηματίζοντες κύκλον τινὰ ἔρριπτον ἐντὸς αὐτοῦ ὄστρακον, καὶ ἐκεῖνος, οὗ τὸ ὄστρακον δὲν ἐξήρχετο τοῦ κύκλου ἐνίκα.

Βασιλίνδα. Εἰς τῶν παιδῶν διὰ λαχοῦ ἐξελέγετο βασιλεὺς, οἱ δὲ λοιποὶ στρατιῶται καὶ δοῦλοι τοῦ λογιζόμενου, ὥφειλον νὰ ἐκτελῶσι παραχρῆμα τὰς προσταγὰς ἐκεῖνου.

Βόλγων παίγνιον, ὅπερ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἰδίως ὑπῆρχεν ἐν χρήσει· ἄγνωστον ὅμως διατελεῖ καὶ ὁποίου εἶδους ἦτο.

Γραμμαί, *Γραμμισμός* καὶ *Διαγραμμαισμός*, ἡ παρ' ἡμῖν *ντάμα*, ὡς εἰκάζομεν ἐκ τοῦ Ἡσυχίου λέγοντος «*παιδιὰ τις ἐξήκοντα ψήφων λευκῶν καὶ μελανῶν ἐν χώραις ἑλκυομένων*»

Γῶρος, παιδιὰ τις παλαιστρική.

Διαλαός, εἶδος παιδιᾶς, ἐν ᾗ διέλεγον τὰς ψήφους.

Διελκυστίνδα. Ἐπαίζετο αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν ταῖς παλαιστραῖς, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχόθι οὕτω τῶν παιδῶν εἰς δύο μοῖρας διανεμομένων, οἱ μὲν εἶλκον τοὺς δὲ, ἓνα εἰς κρατῶν, καὶ προσπαθοῦντες τις νὰ ὑπερισχύσῃ.

Ἐλκυστίνδα. Ἐστηνον δοκὸν ἀνδρομήκη τετρημένην κατὰ μέσον· διὰ δὲ τῆς ὀπῆς ἐπέρων σχοινίον, οὗ τὰς ἄκρας ἐκράτουν δύο νεανίσκοι, κατὰ νῶτα ἐστραμμένοι καὶ ἀνθέλκοντες ἀλλήλους, καὶ ὅστις ἐδύνατο νὰ σύρῃ τὸν ἄλλον ἢ νὰ τὸν ἀναβιβάσῃ μέχρι τῆς ὀπῆς τῆς δοκοῦ, ἐνίκα ἐλέγετο δὲ ἡ πράξις αὕτη *Σκαπέρδαρ ἑλκεῖν*.

Ἐμβακύλλη. Παῖς τις προσποιούμενος τὸν ἐπαίτην, περιῆγε τὴν χεῖρα, παρακαλῶν τοὺς παρεστῶτας νὰ ἐμβάλωσι νόμισμά τι εἰς τὸ κοῖλον αὐτῆς. Ὁ δὲ κάλλιον ὑποκρινόμενος τὸν ἐπαίτην ἐνίκα.

Ἐμποδίειν, παιδιᾶς εἶδος παρ' Ἡσυχίου λέγοντι «*Ἐμποδίζω*, ἰσχάδας μασσώμενος, τοῦτο δὲ φασὶν εἰρῆσθαι ἐπὶ τῷ μισθῷ ταῖς μελίσσαις ἰσχάδας μασσωμένων· τοῦτο δὲ φασὶ τινες εἶδος εἶναι παιδιᾶς.»

Ἐξάγω χῶλον τραγίσκον· παιδιᾶς εἶδος παρὰ Ταραντίνοις ἰδίως ἐν χρήσει.

Ἐξεχ', ὃ *Ἡλιε*. Ὅταν νέφος τι ἐπεσκίαζε τὸν ἥλιον, οἱ παῖδες ποιοῦντες κρότον, ἐβόων *ἐξεχ'*, ὃ *φίλε ἥλιε*, ἐξ οὗ καὶ ἡ παιδιὰ ὠνόμασται.

Ἐπίκοινος, *Ἐπίσκυρος* ἢ *Ἐφνηκή*, παιδιὰ τις, ἣν οὕτως ὁ Πολυδεύκης περιγράφει. «*Ἡ δὲ παιδιὰ διὰ σφαίρας παίζεται, κατὰ πλῆθος διαστάντων ἴσων πρὸς ἴσους, ἥτοι μέσση γραμμὴν ἄτρυπον ἐκλυσάντων, ἣν σκύρον καλοῦσιν, ἐφ' ἣν κατατιθέντες τὴν σφαῖραν, ἐτέρας δύο γραμμάς κατόπιν ἐκατέρως τῆς τάξεως καταγράφαντες, τοὺς ὑπὲρ ἐτέρους οἱ προανελόμενοι βίπτουσιν, οἷς ἔργον ἦν ἐπιδράξασθαι τε τῆς σφαίρας φερόμενης καὶ ἐπιβάλλειν ἕως ἂν οἱ ἕτεροι τοὺς ἐτέρους ἐπὶ τὴν ἐτέραν γραμμὴν ἀπώσωνται*» Καὶ ὁ Εὐστάθιος εἰς Ὀδυσσεΐας Θ'. «*Οἱ σφαιρίζοντες ἐπὶ λατύπης ἐστῶτες, ἣν σκύρον φαμέν, βολὴ ἀλλήλους ἐξεδίωκον.*»

Ἐποστρακισμός, τὰ παρ' ἡμῖν καλούμενα *ψωμάκια*· δηλονότι οἱ παῖδες λαμβάνοντες ὄστρακα ἢ λιθάρια, ἔρριπτον αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἐπαφανεῖας τῆς θαλάσσης, καὶ οὗτινος τὸ ὄστρακον πρὶν βυθισθῇ ἐποίει περισσότερα ἄλματα, ἐκεῖνος ἐνίκα.

Ἐσβοθὸν, εἶδος παιδιᾶς, ἣν ἡγάπων λίαν οἱ Ταραντίνοι.

Ἐφεδριασμός, τὸ παρ' ἡμῖν *σημάδι*, τουτέστι

λίθον τινά στήσαντες εἰς τι μέρος, προσεπάθουν διὰ σφαιρῶν ἢ λίθων νὰ τὸν ἀνατρέψωσι πόρρωθεν· καὶ ὅστις ἀπετύγχανεν, ἔφερεν ἔποχον τὸν ἐπιτυχόντα ἐπὶ τῶν ὤμων του, κεκλεισμένοις ὀφθαλμοῖς, μέχρις οὗ ἀφικνεῖτο ἀπλανῶς ἐπὶ τὸν χρησιμεύσαντα ὡς σκοπὸς λίθον, ὅστις ἐκαλεῖτο *διόρος*.

Ἐφετίνδα καὶ φεντίνδα, παιδιὰ διὰ τῆς σφαίρας παιζομένη καὶ οὕτω καλουμένη εἴτε ἀπὸ φεν-νίδου τοῦ πρώτου εὐρόντος αὐτήν, ἢ διότι ἦτον εἰδὸς τι φανακισμοῦ. Ὁ κρατῶν τὴν σφαῖραν προσποιεῖτο ὅτι θὰ κτυπήσῃ τινά, ἐνῷ δ' ἐκεῖνος ἔφευγεν ἢ ἐπροφυλάσσετο, οὗτος τὴν ἔρριπτε πρὸς τὰ ἄνω ἀσκόπως, ἐλκύνων τὸν μυκτηρισμὸν τῶν παρεστώτων ἐπὶ τοῦ φύγοντος.

Ἐωλοκρασία, ἥτις συνήθως ἐπαίζετο κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου, ἰδίως τὴν πρώτην. Ἐκαστος τῶν κωμαζόντων νέων ὤφειλε νὰ θέσῃ πλησίον του ὠρισμένον τί ἀγγεῖον οἴνου, καὶ ὅστις δὲν ἤθελε δυνῆθαι μέχρι πρώτας νὰ πῖνῃ αὐτὸ, περιε-χεῖτο ὑπὸ τῶν λοιπῶν συμποτῶν γελῶντων.

Ζατρίκιον, τὸ καὶ παρ' ἡμῖν γνωστὸν· παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὄνειροκρίταις ἐθεωρεῖτο μεγίστης σημασίας ὅταν ἐβλεπόν αὐτὸ καθ' ὕπνον, ἰδίᾳ οἱ στρατηγοί, βασιλεῖς ἢ ἄρχοντες.

Ἰμαντελιγμός, παιδιὰ δι' ἱμάντων παιζομένη οὕτω περιέβαλλον τινὰ μὲ ἱμάντα λαβυρινθώδη, τὸν ὁποῖον συνέδεον μέ τι παττάλιον, καὶ ὅστις ἐδύνατο νὰ τύχῃ τὴν διπλόην ἐνίκα.

Ἰπλάς, παιδιὰ δι' ἧς ἐφέροντο ἐπ' ἀλλήλων, δίκην ἱππῶν. (Ἀκολουθεῖ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΑΝΕΓΝΩΜΕΝ μετ' ἐπιστασίας τέσσαρα φυλλάδια τῆς καλλιτεχνίας τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ ἡμετέρῳ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ κυρίου Ράγκαβῃ, πρώτου ἐξ ὧν ἡμεῖς γνωρίζομεν ἐκ τῶν διδασκόντων ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ δόντος τὸ καλὸν παράδειγμα τύποις ἐκδοῦναι τὴν τῶν διδασκομένων ὑπ' αὐτοῦ μαθημάτων σειράν. Ὁπόσῃν δὲ τὴν ὠφέλειαν ἐποίει ἡ τῆς καλλιτεχνίας ἐκτύπωσις τοῖς φοιτηταῖς τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἀναγκαζόμενοις μέχρι τῆς χθὲς νὰ ἀντιγράψωσιν ἐν ταῖς παραδόσεσι καὶ τηρῶσι τὰ αὐτῶν ἀντίγραφα πλήρη σφαλμάτων καὶ ἑλλειπειῖς ἢ λελασμένας τὰς πρὸς τοὺς ἀρχαίους καὶ νεωτέρους

τῶν συγγραφέων παραπομπάς, ὅσα συνεπάγει ἡ ἀντιγραφή καὶ ἡ περὶ ταύτην ταχύτης, οὐκ ἀνάγκη εἶπεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς φιλαρχαίοις καὶ φι-λίστορσι τῶν ὁμογενῶν λυσιτελῆς ἔσται ἡ ἀπό-κτησις ἔργου τοιοῦτου, ἀνακηρύττοντος τὸ περὶ τὰς ὠραίας τέχνας ἰδιοφύες καὶ ἀμίμητον τῶν ἡμετέρων προγόνων πνεῦμα, ἐμφυσησάντων ζωὴν ἐν τοῖς λίθοις καὶ εἰκόσι καὶ ἀπεικονισάντων ἐν τῇ ἀμόρφῳ καὶ τραχείᾳ λίθῳ ἢ ἐν μετάλλοις τὴν, ἣν ἐν τῷ νῷ αὐτῶν συνέλαβον καὶ διετύπωσαν μαγευτικὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ καὶ τῶν διαφόρων ψυχολογικῶν καταστάσεων τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ γέ-νεσις τῆς τέχνης, ἡ κατὰ μικρὸν πρόοδος αὐτῆς, ἡ ἀκμὴ καὶ παρακμὴ, πρὸς δὲ ἡ ἱστορία καὶ κατὰ-στασις ἐν τῷ νῦν τῶν ὠραίων μνημείων, αἱ οἱ πρό-γονοι πρὸς σπουδὴν καὶ θαυμασμὸν κατέλιπον πᾶσι μὲν τῆς παιδείας καὶ ἀναπτύξεως μετασχού-σι, ἰδίᾳ δ' ἡμῖν τοῖς Ἕλλησι, τοῖς κατὰ μέγα μέρος καὶ ἐκ τῶν τοιούτων προσπορισαμένοις τὴν ἐλευθερίαν, ἐστὶν ἀξιοσπούδασα καὶ λυσιτελέστα.

Τὸ ἐξαίρετον τοῦτο σύγγραμμα τοῦ φιλοπονω-τάτου καὶ πολυγραφικωτάτου τῶν ἐν ἡμῖν λογίων, σκοπὸν προτίθεται τοῦτο μὲν νὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς φοιτηταίς τῶν χαλεπῶν πόνων τῆς ἀντιγραφῆς καὶ συντόμους ἀπεργάσῃται τὰς πρὸς τὴν σπουδὴν τοῦ κλάδου τούτου ἐνασχολήσεις αὐτῶν, τοῦτο δὲ νὰ διεγείρῃ τὸν πρὸς τὰ ἀρχαῖα σεβασμὸν ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, πρὸς τὰ περιδοῦσα ἐκεῖνα λείψανα τῶν ἐνδόξων ἐκείνων τεχνιτῶν, τῶν ἀμιμήτων τῆς φύσεως μιμητῶν, ὧν καυχώμεθα ὅτι ἐσμὲν ἀπό-γονοι. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο πληρώσει τὴν ἀπὸ πολλοῦ ὑφισταμένην ἑλλειψιν τοιοῦτου ἐγχειριδίου, διότι τὸ τοῦ Ροσσίου μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ γερμα-νικοῦ ἐστὶν ἑλλειπὲς καὶ δυσνόητον τοῖς μικρὸν ἐντρίβεσι τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς ἑλληνιστί συντεταγμένον.

Ὁ κύριος Ράγκαβῃς καὶ ἐν τῷ σπουδαίῳ τούτῳ ἔργῳ διαπρέπει καὶ διὰ τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ πνεῦμα παρενείρων εἰκόνας ποιητικὰς καὶ παρομοιώσεις καταλλήλους, δι' ὧν τέρπει καὶ διδάσκει, οὐδὲ μικρὸν πονῶν τὸν ἀναγνώστην, ἀλλ' ἐπαναπαύων τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ νέαν παρέχων δύναμιν πρὸς ἐξακολούθησιν. Τὸ φιλοπόνημα τοῦτο, ἵνα διὰ βραχείων εἴπω, περιέχει πληθὺν ὁάσεων, ἐν αἷς μετ' ἐπίπονον ὁδοπορίαν εὕρισκε τις ὕδωρ ὁρο-σερὸν, σκιὰν πυκνὴν, ζεφυρίτιδα αὔραν τερνὴν καὶ καρποὺς ὠραίους καὶ πεπείρους. Ἀναμίξας τὸ τερ-πνὸν τῷ σπουδαίῳ ἐπεζήτησε τὴν χάριν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τὸ προερχόμενον ἐκ τῆς ἀναγνώσεως